

Adam MARCINIAK
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań

POTENCJAŁ I MOŻLIWOŚCI PROPAGOWANIA GEOTURYSTYKI W OŚRODKACH AKADEMICKICH NA PRZYKŁADZIE POZNAŃ

Streszczenie. Artykuł prezentuje preferencje turystyczne studentów poznańskich uczelni oraz pojęcie „geoturystyka” w ich postrzeganiu. W szczególności zwrócono uwagę na poziom wiedzy teoretycznej oraz praktyczną weryfikację ogólnie przyjętej definicji. Dodatkowo stworzono model określania stopnia zainteresowania tą formą aktywności.

THE POSIBILITIES OF GEOTOURISM PROPAGATE AND THEIR POTENTIAL IN ACADEMIC CENTERS ON THE EXAMPLE OF POZNAŃ

Summary. The article presents touristic preferences of Students and their geotourism definition perception. Author pays a special attention to theoretical knowledge standard and commonly accept definition verification. Additionally the model defines standard of this activity form popularity has been found.

1. Wprowadzenie

Turystyka jest zjawiskiem społecznym, które poprzez swoją złożoność skutecznie wymyka się wielu próbom klasyfikacji. To właśnie jej niejednorodność skutecznie przyciąga badaczy, często odmiennie zorientowanych metodologicznie dyscyplin naukowych.

Efektom takiego zainteresowania ze strony różnych dziedzin nauki było powstanie kilku definicji, z których każda kładzie nacisk na inne elementy tego jakże złożonego zjawiska. Geograf S. Liszewski definiuje turystykę jako zjawisko przestrzenne, społeczno – kulturowe i ekonomiczne polegające na dobrowolnej czasowej zmianie miejsca stałego pobytu człowieka w celach wypoczynkowych, poznawczych oraz doznania przeżyć intelektualnych i emocjonalnych [1]. Inny wybitny znawca tematu K. Przecławski, który jest socjologiem,

ujmuje ją jako zjawisko społeczne, obejmujące wszystkie zjawiska ruchliwości przestrzennej związane z dobrowolną czasową zmianą miejsca pobytu, rytmem i środowiskiem życia oraz wejściem w styczność osobistą ze środowiskiem odwiedzanym [2].

Według A. Kowalczyka, ustalenie jednolitej definicji turystyki jest na chwilę obecną niemożliwe, gdyż skutecznie utrudniają to nowe pojawiające się formy aktywności, które często są oznaką pewnych postaw, a nie odzwierciedleniem formy wypoczynku [3].

Ten sam autor stwierdza również, że ostatnimi czasy konkurencją dla geografii turystyki w dziedzinie Nauk o Ziemi stała się geologia [3]. To właśnie dzięki geologii, geoturystyka została wydzielona z szeroko rozumianego krajoznawstwa. Była to odpowiedź środowisk naukowych na coraz większe zainteresowanie aspektem geologicznym w turystyce. Według ogólnej przyjętej definicji, geoturystyka to dział turystyki poznawczej (krajoznawczej) i/lub nastawionej na przeżycia, bazującej na poznaniu obiektów i procesów geologicznych oraz doznawaniu w kontakcie z nimi wrażeń estetycznych. Geoturystyka może także być działem turystyki kwalifikowanej, jeśli poznanie obiektu geologicznego wymaga specjalnych umiejętności. Z drugiej strony geoturystyka wykorzystuje rezultaty badań geologii podstawowej do celów praktycznych, zatem jest działem geologii stosowanej [4]. Przytoczona powyższej definicji naświetla obszar zainteresowań geoturystyki, brakuje tylko odpowiedzi na jedno zasadnicze pytanie: czym geolodzy zamierzają zajmować się w ramach geoturystyki? Czy będzie to wyłącznie opisywanie pod względem przyrodniczym i waloryzacja obiektów i stanowisk geologicznych, czy może opisywanie charakteru ruchu geoturystycznego, czym dotychczas zajmowali się geografowie turystyki. Uważam, że pytanie to na chwilę obecną powinno pozostać otwarte. Jednak w badaniach nad turystyką nie należy zapominać, że zasadniczy jest element ludzki i pomijanie jego jest nierzeczowe.

Dlatego niniejszy artykuł, mimo że tworzony z myślą o geoturystyce, będzie rozważał ją przez pryzmat czysto społeczny.

2. Geoturystyka – percepcja pojęcia

Czy geoturystyka spotyka się z zainteresowaniem społecznym, a co więcej, czy istnieją realne szanse na jej rozwój? W celu odpowiedzi na tak postawione pytanie autor zdecydował się na przeprowadzenie badań na grupie łączącej świat nauki z ogółem społeczeństwa, czyli na studentach. W badaniach wzięli udział studenci pięciu największych poznańskich uczelni. Próba poddana badaniu liczyła 1056 osób wybranych za pomocą losowania proporcjonalnego

w stosunku do liczby studentów uczelni. Badania zostały przeprowadzone w kwietniu i maju 2007 roku. Do badań zostały wybrane uczelnie, których liczba studentów stanowi 75% ogólnej liczby studentów uczelni poznańskich.

Aktualnie uznawana za najbardziej kompetentną definicja geoturystyki pojawiła się w polskiej literaturze naukowej po raz pierwszy w 2002 roku. Od wspomnianego okresu minęło już blisko 5 lat; czy w tym czasie pojęcie geoturystyki utrwaliło się na stałe w świadomości społecznej, co więcej - czy jest utożsamiane z właściwą formą wypoczynku?

Podczas badań respondenci byli pytani, czym według nich jest geoturystyka. Pytanie to należało do typu zamkniętych, jednak ankietowani mogli wybrać wszystkie odpowiedzi, które według nich były prawidłowe. I tak w opinii 25% ankietowanych geoturystyka jest to wyłącznie forma aktywności, która polega na zgłębianiu wiedzy o danym obszarze, posługując się wiedzą ogólnie geograficzną (geomorfologią, hydrologią, klimatologią), wyłączając geologię.

Jako że respondenci mogli zaznaczać więcej niż jedną odpowiedź, 68% z nich włączyło wiedzę ogólnogeograficzną jako element geoturystyki w skład innych udzielonych odpowiedzi. Pozwala to wnioskować, że osoby te w ogóle nie zetknęły się z pojęciem geoturystyki, natomiast ich wybór jest czysto intuicyjny. Drugą w kolejności największą (17%) grupę stanowiły osoby utożsamiające geoturystykę z odwiedzaniem obiektów górniczych. Ankietowani Ci udzielili poprawnej, aczkolwiek niepełnej i kontrowersyjnej odpowiedzi. Występuje tu pewnego rodzaju paradoks: z jednej strony obiekt górniczy jest miejscem, gdzie można uprawiać geoturystykę, ale niekoniecznie robi to każdy, kto odwiedza ten obiekt. Ponieważ według przyjętej definicji geoturystyka polega na odwiedzaniu obiektów górniczych, ale wiąże się to jednocześnie z poznaniem go od strony geologicznej. Natomiast odwiedzanie obiektu górniczego jest już turystyką industrialną, a nie geoturystyką, co nie oznacza, że odpowiedzi tej nie można uznać za częściowo prawidłową. Nieco mniejsza, bo zaledwie 12%, grupa respondentów uznała, że geoturystyką można nazwać zgłębianie wiedzy ogólnogeograficznej o danym obszarze, jednak musi być ono połączone z poznawaniem form i procesów geologicznych. Wspomniani ankietowani stwierdzili, że pojęcie to odnosi się kompleksowo do Nauk o Ziemi i powinno stanowić jednorodną geograficzno-geologiczną całość. Zgodnie z definicją geoturystyki, w ankiecie umieszczono propozycję odpowiedzi, jakoby aktywność ta polegała na poznawaniu form i procesów geologicznych, która została uznana za prawidłową przez 7% respondentów. Do grupy tej należałoby również dołączyć osoby (6%), które wymieniły, oprócz poznawania form i procesów geologicznych, dodatkowo odwiedzanie obiektów górniczych. Osoby te dały odpowiedź najbardziej zbliżoną

do definicji geoturystyki. Poza wskazanymi wystąpiły jeszcze cztery znaczące grupy odpowiedzi, i tak 6% ankietowanych stworzyło w odpowiedzi konglomerat traktujący geoturystykę jako formę aktywności polegającą na poznawaniu uwarunkowań geograficznych, lokalizacji obiektów górniczych. Taki sam odsetek respondentów dołączył do wspomnianej odpowiedzi poznawanie form i procesów geologicznych. Nieco mniejsze dwie kolejne grupy (5%) badanych określiły geoturystykę następująco: pierwsza - jako inną nazwę krajoznawstwa, druga jako krajoznawstwo oparte na poznaniu geograficznym badanego terenu. Pozostałe grupy nie przekraczały 1% badanych.

Z przeprowadzonych badań wynika, że znajomość pojęcia „geoturystyka” w środowiskach studenckich jest na bardzo niskim poziomie. Niestety, nie można powiedzieć, czy badania takie, przeprowadzone w innych ośrodkach akademickich, dostarczyłyby dowodów popierających tę tezę. Prawdopodobnie w ośrodkach, gdzie kształci się na kierunku geoturystyka, a nazwa ta funkcjonuje oficjalnie, znajomość tego pojęcia przynajmniej w zarysie będzie większa, ponieważ studenci prawdopodobnie kojarzą dziedzinę zainteresowań danego kierunku chociażby z folderów informacyjnych uczelni. Na podstawie wyników badań można wnioskować, że dla studentów bardzo mylący jest przedrostek *geo* w nazwie geoturystyka, co intuicyjnie skłania ich do zaznaczenia, że jest to forma wypoczynku bardziej związana z geografją niż *stricte* z geologią. Taka prawidłowość pojawiła się w 67% odpowiedzi.

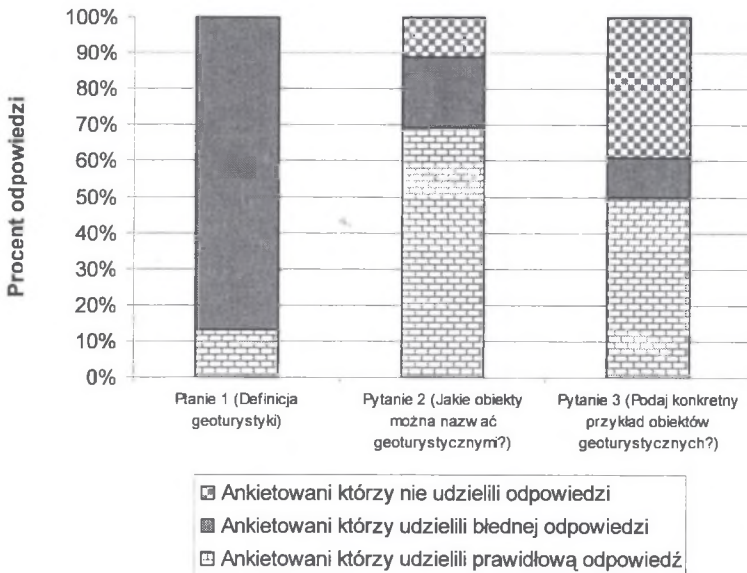
Wskazanie definicji geoturystyki nie sprawiło respondentom zbyt dużych problemów w przeciwieństwie do wskazania rodzaju obiektów, które można by nazwać geoturystycznymi. Dlatego też 12% ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na postawione pytanie. Pozostali respondenci udzielili 1060 odpowiedzi, które sklasyfikowano w kilku grupach. Najliczniejszą grupę stanowiły jaskinie, pojawiły się one w 34% odpowiedzi ankietowanych. Tak duża dominacja jaskiń świadczy o bardzo dobrej tendencji dla geoturystyki; pomimo niskiej znajomości pojęcia, jest ono w znacznym stopniu kojarzone z obiektami jaskiniowymi. Drugą, nieco mniejszą 24%, grupą odpowiedzi, które udzielali ankietowani, były sztolnie i kopalnie. Autor doskonale zdaje sobie sprawę, że nie należy mylić terminu sztolnia i kopalnia, jednak aby nie wprowadzać coraz to drobniejszych podziałów, obiekty te zostały połączone w jedną grupę. Do wskazanych obiektów można by również dołączyć kamieniołomy (6% wskazań), tworząc w ten sposób obiekty eksploatacji surowców. W udzielonych odpowiedziach ankietowani wskazywali również takie jednostki, jak góry (15%) oraz obiekty antropo-geniczne (7%), m.in. zamki, fabryki, bunkry czy skanseny. Około 4% grupa odpowiedzi ankietowanych dotyczyła wulkanów, jak również skał jako obiektów

geoturystycznych. Nieco mniej, bo zaledwie 2%, odpowiedzi dotyczyło kanionów, natomiast, koryta rzeczne, doliny, gejzery i kras uzyskały po 1% odpowiedzi. Inne obiekty pojawiały się marginalnie. Na podstawie odpowiedzi można uznać, że obiekty geologiczne, tym samym znajdujące się w polu zainteresowań geoturystyki, stanowiły 76% odpowiedzi. Należy przy tym uściślić, że sztolnie i kopalnie są obiektami geoturystycznymi tylko wtedy, kiedy pozwalają na poznawanie budowy geologicznej obiektu. Dyskusyjny jest również problem obszarów górskich, ponieważ podobnie jak w przypadku kopalni i sztolni musiałyby się to wiązać z poznawaniem budowy geologicznej obszaru. Dlatego też góry zostały wykluczone z grona obszarów geoturystycznych, co nie oznacza, że na ich obszarze nie może być uprawiana geoturystyka. Z pełną świadomością można uznać, że obiektami, których nie można zaliczyć do geoturystycznych, jest 7% grupa w której znajdowały się zamki, fabryki, skanseny i bunkry.

Znacznym problemem dla ankietowanych było pytanie postawione w ankiecie o konkretny przykład obiektu, bądź obiektów geoturystycznych. Na to pytanie odpowiedziało zaledwie 61% ankietowanych (rys. 1). Pod względem liczby wskazań prym wiodła Kopalnia Soli „Wieliczka”, ankietowani wskazali ją w 30% odpowiedzi. Kopalnia ta jest obiektem zagospodarowanym turystycznie i wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO, będąc na niej jedynym polskim obiektem geoturystycznym. Dodatkowo obiekt ten jest zagospodarowany wszechstronnie, zarówno jako wielki ośrodek leczniczy, ale również jako centrum konferencyjne, a ostatnimi czasy padła propozycja wybudowania w nim podziemnego hotelu. Dlatego też wysoka lokata tego obiektu jest w pełni zrozumiała. W przypadku jaskiń 41% ankietowanych, którzy wskazali je w poprzednim pytaniu o rodzaj obiektu geoturystycznego, nie potrafiło wymienić żadnej konkretnej nazwy jaskini. Wśród wymienionych przez ankietowanych najbardziej popularna była Jaskinia Raj: 17% odpowiedzi. Jedną z najpiękniejszych i największych udostępnionych do zwiedzania jaskiń sudeckich Jaskinia Niedźwiedzia wymieniona została zaledwie w 8% odpowiedzi. Niepokojąco mało odpowiedzi dotyczyło jaskiń tatrzańskich, z których Jaskinia Mroźna znalazła się w 5% odpowiedzi, a Mylna i Śnieżna uzyskały zaledwie po 1% wskazań. Wśród odpowiedzi pojawiła się również jurajska Grota Łokietka (3%), a także Smocza Jama na Wawelu (1%). W odpowiedziach pojawiły się również zagraniczne obiekty, m.in. słowacko – węgierska jaskinia Domica - Baradla, (1%), oraz Wielki Kanion rzeki Kolorado. Zaledwie 2% odpowiedzi udzielonych przez badanych dotyczyło, tak charakterystycznego dla Poznania, Rezerwatu „Meteoryty” na Morasku. Oddalona zaledwie kilka kilometrów od Wieliczki Nieczynna Kopalnia Soli w Bochni została wymieniona zaledwie w 2%

odpowiedzi, natomiast kopalnia soli w Kłodawie tylko w 1%. Po około 1% odpowiedzi uzyskały Kopalnia Węgla Brunatnego w Bełchatowie, Kluczowa Sztolnia Dziedziczna w Wałbrzychu, Sztolnia Czarnego Pstrąga w Tarnowskich Górach, Kopalnia Uranu w Kletnie i Kopalnia Wapno w okolicach Wągrowca. Jako obiekty geoturystyczne ankietowani wymieniali również Szczeliniec Wielki w Górach Stołowych (1%), Maczuga Herkulesa w Ojcowskim Parku Narodowym (1%), jak również Międzyrzecki Rejon Umocniony, poznańskie forty, Kopiec Kościuszki i Piramidę Cheopsa w Gizie.

Podsumowując, można uznać, że na ostatnie pytanie odpowiedziało stosunkowo najmniej ankietowanych, jednak ich odpowiedzi były konkretne i dotyczyły w przeważającej większości obiektów, które mogłyby się znaleźć w obszarze zainteresowań geoturystyki. W związku z tym można uznać, że choć studenci nie potrafili w pełni podać definicji geoturystyki i poruszają się trochę na wycucie po rozważanym zagadnieniu, to ich odpowiedzi trafiają w znacznym stopniu w problematykę formy aktywności, jaką jest geoturystyka. Świadczy to nie tyle o konieczności propagowania pojęcia, co o właściwym ukierunkowaniu jego rozumienia.

Rys. 1. Zestawienie odpowiedzi na pytania odnośnie do geoturystyki – odsetek udzielonych odpowiedzi. Stan na czerwiec 2007 rok

Fig. 1. Answers to questions about geotourism. June 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań terenowych

3. Studenci uczelni poznańskich i ich preferencje turystyczne

Zasadniczym elementem, dzięki któremu możemy dowiedzieć się o potencjale turystycznym środowiska poddanego badaniu, są preferencje turystyczne jego członków. To właśnie dzięki nim dowiadujemy się, czy i w jakim stopniu badani mogliby być zainteresowani nową formą wypoczynku. Bardzo przydatna w tym celu będzie metoda modelowa, którą zaproponowali J. Warszyńska i A. Jackowski [5]. Co prawda, metodę tę stosuje się do oceny potencjału miejscowości turystycznych czy potencjału turystycznego nowo projektowanej atrakcji, jednak nic nie stoi na przeszkodzie w stworzeniu modelu nowej formy aktywności, jaką jest geoturystyka, i sprawdzeniu możliwości jej rozwoju. Dzięki przyrównaniu preferencji turystycznych ankietowanych do stworzonego przez nas modelu turysty uprawiającego geoturystykę otrzymamy odpowiedź odnośnie do potencjału turystycznego poznańskich studentów pod względem geoturystyki.

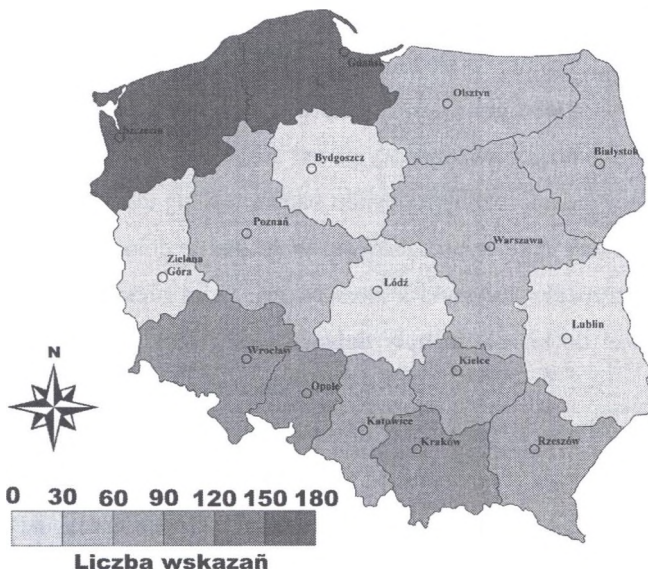
Na podstawie definicji geoturystyki i badań lokalizacji zagospodarowanych obiektów geoturystycznych w Polsce stworzono model preferencji najbardziej optymalnych dla geoturystyki. Model ten zakłada, że geoturystyka jest oparta w głównej mierze na krajoznawstwie, ale może również zawierać pewne elementy turystyki kwalifikowanej (aktywnej i specjalistycznej, np. speleoturystyka).

Sądząc po rozlokowaniu zagospodarowanych turystycznie i potencjalnych obiektów geoturystycznych, rejonem jej zainteresowań są województwa południowe (czyli dolnośląskie, opolskie, śląskie, małopolskie), wyłączając województwo podkarpackie, a dołączając świętokrzyskie. Ten właśnie stworzony na potrzeby badań model zostanie w końcowej części rozdziału porównany z wynikami badań.

Początkowo należy jednak rozważyć wyniki badań, według których 39% ankietowanych studentów preferowało turystykę wypoczynkową. W grupie tej dominują mężczyźni 65% nad kobietami 35%. W przypadku turystyki krajoznawczej, którą preferuje 18% respondentów, proporcje liczby kobiet do mężczyzn były dokładnie odwrotne jak w przypadku turystyki wypoczynkowej (mężczyźni 35%, kobiety 65%). Najbardziej równomierny podział liczby kobiet i mężczyzn wystąpił w przypadku turystyki aktywnej i specjalistycznej, na którą wskazało 12% ankietowanych (mężczyźni 56%, kobiety 44%). Jako że ankietowani nie byli zobligowani do określenia jednej formy aktywności, którą uprawiają, część z nich zdecydowała się na zaznaczenie kilku odpowiedzi. I tak, turystykę wypoczynkową i krajoznawczą uprawia 13% ankietowanych, natomiast wszystkie trzy formy wypoczynku 9% respondentów. Turystykę wypoczynkową i specjalistyczną, podobnie jak krajoznawczą

i specjalistyczną, uprawia 4% ankietowanych. Około 1% ankietowanych nie potrafił określić swoich preferencji turystycznych.

Drugim z elementów, który jest niezwykle pomocny przy określaniu preferencji turystycznych ankietowanych, jest określenie najczęściej wybranego regionu docelowego wyjazdów. Dlatego też poproszono ankietowanych o wskazanie województw, w których najczęściej wypoczywają. I tak, najczęściej odwiedzanymi przez ankietowanych były województwa nadmorskie, czyli zachodniopomorskie i pomorskie, które wskazało po 17% ankietowanych. Przeciwwagę w kierunkach wakacyjnych wyjazdów stanowiły dla nich województwa: małopolskie wymienione przez 10% ankietowanych, górnośląskie (10%), opolskie (9%), podkarpackie (8%) i śląskie (8%); do tej grupy dołączyło również województwo świętokrzyskie (6%). Województwa te cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród młodych ludzi prawdopodobnie ze względu na fakt, że na ich obszarach znajdują się obszary górskie i pogórza, które są celem wyjazdów dla znacznych grup turystów. Województwo wielkopolskie stanowi cel wyjazdu dla około 4% ankietowanych. Świadczy to o ożywionej turystyce lokalnej i chęci poznania najbliższej okolicy. Z kolei województwa mazowieckie, warmińsko-mazurskie i podlaskie są odwiedzane przez 3% grupy badanych. Choć dwa ostatnie województwa to obszary pojezierne, mimo to nie cieszą się zbytnim zainteresowaniem wśród studentów. Najmniejszym zainteresowaniem cieszyły się województwa kujawsko - pomorskie, lubuskie, łódzkie i lubelskie (rys.2).

Rys. 2. Województwa najczęściej odwiedzane przez ankietowanych - stan na czerwiec 2007 roku
Fig. 2. The province which have the higher level of surveyor visits. June 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań

Jak założono w modelu, geoturystyką będą zainteresowane osoby, które uprawiają turystykę krajoznawczą i kwalifikowaną (czyli aktywną i specjalistyczną). W związku z tym do modelu preferencji geoturystycznych nie pasują osoby, które jako jedyną preferencję turystyczną zaznaczyły turystykę wypoczynkową i osoby, które nie określiły swoich preferencji. W efekcie daje to 60% grupę osób badanych, które potencjalnie mogą być zainteresowane uprawianiem geoturystyki. Należy jeszcze tylko rozważyć kwestię turystyki kwalifikowanej (specjalistycznej i aktywnej). Otóż, osoby uprawiające taki rodzaj wypoczynku to swego rodzaju turystyczni konserwatyści, którzy doskonali się w swojej formie aktywności, jednak nie wybiegają poza nią zbyt daleko. Dlatego potencjalna osoba zainteresowana geoturystyką to typowy krajoznawca, którego preferencje nie dotyczą turystyki kwalifikowanej. W związku z powyższym ankietowani, którzy potencjalnie byliby zainteresowani uprawianiem geoturystyki, stanowili 31% badanych. Jednak zgodnie z definicją geoturystyki nie można osób uprawiających turystykę kwalifikowaną określać jako najmniej zainteresowanych turystyką geologiczną.

Przyrównując odpowiedzi do stworzonego modelu, kolejnym krokiem jest zdeterminowanie ich pod względem miejsc, które są najczęściej odwiedzane przez ankietowanych. Otóż, województwa uznane za najbardziej obfitujące w atrakcje geoturystyczne jako miejsca najczęściej odwiedzane zostały wymienione przez 39% ankietowanych. Po wykluczeniu z tej grupy osób, które preferowały turystykę wypoczynkową, pozostaje grupa 28% ankietowanych. Natomiast jeżeli z tej grupy wykluczymy jeszcze osoby preferujące turystykę kwalifikowaną, pozostanie nam zaledwie 17% grupa, która będzie zainteresowana uprawianiem geoturystyki. W związku z przyjętym schematem na wzór metody modelowej możemy wnioskować, że wśród studentów największych poznańskich uczelni występuje grupa minimum 17%, natomiast maksimum 28% studentów, których preferencje turystyczne wskazują na fakt, że osoby te byłyby skłonne zainteresować się geoturystyką jako rodzajem turystyki.

W badaniach wzięło udział 1056 studentów pięciu największych poznańskich uczelni. Badaniom poddano dwie w miarę równe grupy mężczyzn (51%) i kobiet (49%). Wśród ankietowanych nastąpiła rozbieżność wieku od 19 do 26 lat, z czego najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 20 lat - 28% badanych. Ze względu na losowanie proporcjonalne największą grupę ankietowanych stanowili studenci Uniwersytetu im. A. Mickiewicza 45%, Akademii Ekonomicznej i Rolniczej po 16%, Politechniki Poznańskiej 15% i Uniwersytetu Medycznego 8%. Zdecydowanie największa grupa ankietowanych zamieszkiwała w dzielnicy Stare Miasto 45%, z czym prawdopodobnie wiąże się lokalizacja nowego kampusu UAM

w północnej części miasta. W dzielnicy Jeżyce mieszkało 20% ankietowanych, na Nowym Mieście i Grunwaldzie po 11% ankietowanych. Zdecydowanie najmniej ankietowanych mieszkało w dzielnicy Wilda 7%. Około 9% respondentów były to osoby zamieszkujące poza granicami administracyjnymi Poznania.

4. Podsumowanie

Na podstawie przeprowadzonych badań uznano, że percepcja pojęcia geoturystyki w formie definicyjnej jest na bardzo niskim poziomie - około 23%. Dla ankietowanych najbardziej mylący jest przedrostek geo, który instynktownie skłania ich do postrzegania tej formy aktywności jako bardziej związanej z geografą niż geologią.

W odpowiedziach ankietowanych wystąpiła również pewnego rodzaju zależność. Otóż, na pierwsze pytanie o definicję odpowiedziało 100% ankietowanych, obiekty, które można by nazwać geoturystycznymi, wskazało 89%, natomiast konkretne przykłady podało zaledwie 61% respondentów. Wskazuje to na ilościową tendencję spadkową, natomiast jakościową zwykłą, ponieważ z każdym kolejnym pytaniem coraz więcej udzielonych odpowiedzi było z punktu widzenia definicji geoturystyki prawidłowych. Czyli ankietowani podając konkretne przykłady podawali w większości prawidłowe odpowiedzi. Przy czym przeciętny ankietowany potrafił wskazać mniej niż dwa (1,8 obiektu) rodzaje obiektów, które nazwałby geoturystycznymi, natomiast konkretny przykład potrafił podać zaledwie co drugi respondent. W świetle badań można uznać, że choć definicja geoturystyki jest nieznaną większości ankietowanych, to w prawidłowy sposób są z nią kojarzone właściwe rodzaje i konkretne przykłady obiektów. W takim razie można przypuszczać, że przy odpowiedniej promocji pojęcie to bardzo szybko weszłoby do powszechnej świadomości, podobnie jak turystyka sakralna czy industrialna.

Stworzony na potrzeby artykułu model pokazał, że geoturystyką, w zależności od przyjętych kryteriów eliminacji preferencji turystycznych, może być zainteresowana 17 do 28% grupa ankietowanych. Jednak przeprowadzone badania były reprezentacyjne, a to pozwala nam odnieść je do ogółu badanej grupy. Przy odniesieniu ich do wszystkich studentów poznańskich uczelni ta liczba osób potencjalnie zainteresowanych uprawianiem geoturystyki kształtuje się na poziomie od 22 do 37 tys. studentów. Na podstawie wyników badań można wnioskować, że Poznań jako duży ośrodek akademicki aktualnie generuje ruch geoturystyczny na bardzo niskim poziomie, gdyż poziom wiedzy na temat tej formy

aktywności jest niewielki. Jednak preferencje turystyczne ankietowanych studentów wskazują, że potencjał geoturystyczny środowiska akademickiego jest wysoki i może wynosić nawet 40 tysięcy zainteresowanych. Stwarza to znaczne perspektywy rozwoju tej nieznanej jeszcze do niedawna formy aktywności.

LITERATURA

1. Liszewski S.: Przestrzeń turystyczna. *Turyzm* 5, z. 2, Wyd. UŁ, s. 94, Łódź 1995.
2. Przeclawski K.: Turystyka a świat współczesny. s. 9, Wydawnictwo UW, Warszawa 1994.
3. Kowalczyk A.: Podejście postmodernistyczne w geografii turystyki – nieuchronność czy/i moda? *Turyzm* 16, z. 2, Wyd. UŁ, Łódź 2006.
4. Alexandrowicz Z., Alexandrowicz S. W.: Geoturystyka a promocja dziedzictwa kulturowego. Użytkowanie turystyczne Parków Narodowych. Inst. Ochr. Przyr. PAN OPN, Warszawa 2002.
5. Warszńska J., Jackowski A.: Podstawy geografii turystyki. PWN, Warszawa 1978.

Recenzent: Prof. dr hab. inż. Krystian Probiez